

Posudek bakalářské práce

Eva Michňová: Valence sloves pohybu v dochovaných rukopisech Dalimilovy kroniky

V předložené bakalářské práci autorka řeší velmi zajímavé téma. Sleduje valenční potenciál slovesa jíti doloženého ve všech pramenech staročeské Dalimilovy kroniky. Z pochopitelných důvodů (rozsah bakalářské práce, četnost sloves, která obsahují pohybový komponent ve svém lexikálním významu, a do značné míry i obtížnost jejich vymezení) se tedy soustředila na jedno ze základních sloves vyjadřujících pohyb. Východiskem jejího popisu je analýza úplného a dostatečně rozsáhlého souboru dokladů (195 dokladů užití slovesa jíti ve všech pramenech kroniky). Jasně formulovala cíl svého zkoumání, stanovila kritéria analýzy, zvolila odpovídající metodu své práce. Za podstatné považuji, že jejím hlavním cílem bylo zjistit, nakolik a jak doložená různá valence zkoumaného slovesa ovlivňuje lexikální význam, nakolik se významová specializace daná valenčním potenciálem projevuje i při užití jiných sloves v témže kontextu, tj. na tomtéž místě v různých pramenech (autorka rozebírá konkurenci slovesa s jinými slovesy).

Stanoveným cílům zcela odpovídá promyšlená kompozice práce. V kapitole nazvané Teoretická část autorka přehledně představuje základní poučení o zkoumané problematice, stručně a přesně shrnuje poučení získané studiem odborné literatury. Důsledně se věnuje jen vysvětlení pojmů souvisejících s tématem práce, dokládá znalost literatury, která se k dané problematice vztahuje, a to i nejnovější.

Stěžejní kapitola práce, nazvaná Praktická část, představuje provedení výzkum. V její první části (3.1) autorka postupně popisuje zjištěné typy valenčního potenciálu staročeského slovesa jíti. Pro jejich vymezení uplatňuje všechna zvolená kritéria, především valenci, sémantické role participantů, formu jejich vyjádření. Uvádí i kvantitativní údaje (počet výskytů), popis je vždy doplněn vybranými doklady. V druhé části (3.2) uvádí konkurenci vyjádření na tomtéž místě v různých pramenech. Zjišťuje především uplatnění synonymních sloves pohybu, jen v ojedinělých případech užití sloves, v jejichž lexikálním významu sém „pohyb“ chybí. Cíl i výsledky svého bádání autorka shrnuje ve velmi dobře zpracované závěrečné kapitole.

Práce obsahuje všechny požadované formální náležitosti: seznam literatury, resumé v českém i anglickém jazyce, poznámkový aparát, odpovídající citace. Ojedinělé chyby v interpunkci (str. 1, str. 5) lze považovat za přehlédnutí, stejně jako nejednotnou grafickou úpravu seznamu literatury.

Za základní přínos považuji, že autorka svou analýzou doložila, jak valenční potenciál, sémantické role participantů i způsob jejich realizace (autorka mluví o formě vyjádření) ovlivňují významy polysémního staročeského lexému jíti. Mám jen následující připomínky. Při popisu je sledováno i to, zda je sloveso užitó ve tvaru určitém či neurčitém. Sama autorka dochází k tomu, že vzhledem k cíli práce toto kritérium není relevantní. Naopak by podle mého názoru autorka měla vysvětlit, proč neužila jako primární rozlišující kritérium rys

levointenčního participantu. Za diskutabilní považuji analýzu dokladů v kapitole 3.1.2 Jíti + participant cíl (osoba), jíti + na (s akuzativem). Proč není v dokladech jako *jide na Sasy* apod. (str. 12) uváděn participant účel (srov. doklady na str. 23)?

Předložená bakalářská práce zcela splnila zadaný úkol. Je zpracována samostatně, její úroveň odpovídá požadavkům, které jsou na tento typ kvalifikační práce kladeny. Přináší původní zjištění, podložená samostatnou náročnou jazykovou analýzou, která se mohou stát východiskem pro další zkoumání.

Proto práci doporučuji k obhajobě a navrhuji hodnocení **v ý b o r n ě**.

V Plzni 31. 8. 2022

PhDr. Eva Pasáčková, CSc.

oponentka

Seuklona 10 originalum

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta pedagogická
katedra českého jazyka a literatury

Seuklona